

Contribution ID: 123

Tür: Oral Presentation

Yapay Zekanın Sosyal Temsilleri

19 Aralık 2024 Perşembe 16:50 (30 dakika)

Sosyal temsiller bilinmeyen olguları bilinir hale getirmek için insanların zihninde işlev gören bilgi yapılarıdır. Bilimsel, profesyonel ve ideolojik kavramlar günlük söylemlere yayıldığında çeşitli sosyal temsillere dönüşür ve gündelik bilginin bir parçası haline gelir. Kısa zamanda gündelik ve profesyonel yaşamın pek çok alanında kullanılmaya başlanan yapay zekâ olgusu da her gün gerçekleşen yeni teknolojik gelişmeler ile birlikte kullanım alanını genişletmekte ve günlük hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir. Aynı zamanda farklı işlevlere sahip makine öğrenme sistemleri üzerine kurulu yapay zekâ uygulamaları, bu alandaki hızlı çeşitlilik, ilerleme ve kullanım alanlarının gelişimi ile birlikte, arka planındaki değişken teknolojilerin ve uzmanlık gerektiren teknik bilgilerin varlığı, yapay zekaya ilişkin pek çok bilinmezliği içinde barındırmaktadır. Dolayısıyla bu bilinmezliklerin ve karmaşık teknik-teknolojik bilgi yığınlarının sıradan insanın zihninde anlamlı bilgi yapıları haline gelmesinde hangi sosyal temsillerin rol oynadığının keşfi bu çalışmanın hedefi haline gelmektedir. Yapay zekanın sosyal temsilleri üzerine yapılan çalışmaların bulguları sıradan insanın yapay zekaya dair algılarının karmaşık ve çok yönlü olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada Moscovici'nin sosyal temsiller kuramının teorik çerçevesinde ve Abric'in sosyal temsillerin yapısal analiz yaklaşımı aracılığıyla yapay zekanın sosyal temsillerinin merkezi ve çevresel unsurları keşfedilecektir. Çalışmanın verileri, yaşları 18-65 aralığında değişen ve Türkiye'de yaşayan toplam 600 kişiden elde edilecektir. Elde edilen bu veriler sosyal temsillerin yapısal analizinde sıklıkla kullanılan serbest kelime çağrışım yöntemi ve katılımcılardan gelecekte yapay zekanın hayatımızdaki yeri ile ilgili bir hikâye yazmalarının isteneceği açık uçlu soruyla elde edilecektir. Serbest kelime çağrışım yöntemiyle elde edilen veriler yapısal analiz yaklaşımının veri analiz yöntemleriyle, açık uçlu sorulardan elde edilen veriler ise tematik analiz yöntemiyle analiz edilecektir. Bu analizlerden elde edilen bulgular, sosyal temsiller kuramı ve sosyal temsillerin yapısal yaklaşımının yanı sıra yapay zekaya yönelik tutum ve algı literatürü bağlamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, sosyal temsiller, yapısal yaklaşım, kelime çağrışım testi, tematik analiz

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Psychology / Psikoloji

E-mail / E-posta

canan.celikadam@istanbul.edu.tr

ORCID ID

0000-0002-1844-7033

Institution / Affiliation / Kurum

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Canan Çelikadam (İstanbul Üniversitesi); Betül Sağlam Topal (İstanbul Üniversitesi); Furkan Erdoğan (İstanbul Üniversitesi); Elif Yavuz Sever (İstanbul Üniversitesi); Göklem Tekdemir (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Canan Çelikadam (İstanbul Üniversitesi); Betül Sağlam Topal (İstanbul Üniversitesi); Furkan Erdoğan (İstanbul Üniversitesi); Elif Yavuz Sever (İstanbul Üniversitesi); Göklem Tekdemir (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 4.2 (Day 2)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations